સંયોજક (Conjunction)

હવે આપણે દરેક સંયોજકને વિગતવાર સમજીએ.

1. સમુચ્ચયવાચક સંયોજક

'અને', 'તથા', 'તેમજ' જેવા સંયોજકોથી પહેલા વાક્યની હકીકતમાં બીજા વાક્યની હકીકત ઉમેરાય છે. એટલે બે વાક્યની હકીકતનો સમુચ્ચય થાય છે. તેથી આ સંયોજકો સમુચ્ચયવાચક કહેવાય છે.

- → હર્ષ, મિહિર અને દર્શન રમવા ગયા.
- → માર ઘરે આવજો તથા કરવા જજો.

સંયોજક દર્શક શબ્દો : 'ને', 'અને', 'તથા', 'તેમજ', 'વળી', ઉપરાંત'

2. વિરોધવાચક સંયોજક

બીજા વાક્યમાં પહેલા કરતાં ઊલટા પ્રકારની હકીકત જે સંયોજકોથી જોડાય તેને વિરોધવાચક સંયોજક કહેવામાં આવે છે.

- → પપ્પાની ના હતી છતાં તે રમવા ગયો.
- → તમે ભણ્યા પણ ગણ્યા નહીં.
- → મેં કહ્યું તો પણ તે આવ્યો નહીં.
- → સાહેબ ત્યાં હાજર હતા છતાં બોલ્યા નહીં.

સંયોજક દર્શક શબ્દો : 'પણ', 'છતાં', 'તો પણ', 'તેમ છતાં', 'છતાં પણ'

3. Ⓐ or Ⓑ વિકલ્પવાચક સંયોજક

જે સંયોજક બે પદ વચ્ચેનો વિકલ્પ સૂચવે તેને વિકલ્પવાચક સંયોજક કહેવામાં આવે છે.

- → કાં તો તમે ઘરે આવો અથવા અમે ત્યાં આવીએ.
- → હું કાલે ક્રિકેટ રમુંઓ રમીશ.
- → તમે સાઈકલમાં આવો છો કે ગાડીમાં?
- → મામા અગર મામી આવશે.

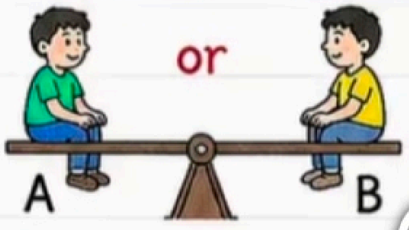

સંયોજક દર્શક શબ્દો : 'કાં તો', 'અથવા', 'કે', 'અગર', 'વા'

YouTube chenal : Bhupeshsir | Instagram : @Bhupeshsir0707 | Website : www.bhupeshsir.in

4. પર્યાયવાચક સંયોજક

જે સંયોજક પદનો જે અર્થ છે તેના જેવો જ અર્થ આપતાં બીજા પદોને તેની સાથે જોડે છે, તેવા સંયોજકોને પર્યાયવાચક સંયોજક કહે છે.

- ➡ એની પાસે પછી વાર્તાઓ ખૂટવા લાગી **એટલે કે** એ વાર્તા કહી કહીને થાક્યો.
- ➡ તે અહીં છે **એટલે કે** તમારા ઘરમાં જ છે.

સંયોજક દર્શક શબ્દો : 'એટલે કે'

5. પરિણામવાચક સંયોજક

જે સંયોજક વડે પહેલા વાક્યનું પરિણામ કે કાર્ય બીજા વાક્યમાં સૂચવાય તેને પરિણામવાચક સંયોજક કહેવામાં આવે છે.

- ➡ રાજા એટલા બધા ઉદાર હતા **કે** તેમણે કેદીઓને પણ મુક્ત કરી દીધા.
- ➡ પોલીસ ઉદારતા બતાવી **એટલે** ચોર પોતાની ભૂલ સમજી ગયો.

સંયોજક દર્શક શબ્દો : 'એટલે', 'કે'

6. કારણવાચક સંયોજક

પહેલા વાક્યની હકીકતનું કારણ બીજા વાક્યની હકીકતમાં રજૂ થયું હોય તો તે કારણવાચક સંયોજક તરીકે ઓળખાય છે.

- ➡ તમે આવજો **કેમ કે** મને ઘરમાં બીક લાગે છે.

- ➡ તેઓ ઘરેથી મોડા નીકળ્યા **કારણ કે** તેમની ટ્રેન ત્રણ કલાક મોડી હતી.

સંયોજક દર્શક શબ્દો : 'કેમ કે', 'કારણ કે'

436
8
19

સંયોજક (Conjunction)

મહત્વપૂર્ણ MCQ

1. "ધ્યાનથી ભણો **અથવા** ભણવાનું છોડી દો" - આ વાક્યમાં સંયોજક દર્શાવતું પદ કયું છે?

(અ) ભણવાનું　　(બ) છોડી દો
(ક) ધ્યાનથી　　(ડ) અથવા

જવાબ: (ડ) અથવા

2. "વર્ગમાંથી એક શિક્ષક ગયા **અને** બીજા આવ્યા." - આ વાક્યમાં સંયોજકનો પ્રકાર જણાવો.

(અ) અવતરણ વાચક　　(બ) વિકલ્પવાચક
(ક) સમુચ્ચયવાચક　　(ડ) શરતવાચક

જવાબ: (ક) સમુચ્ચયવાચક

3. "સૌને એવો ઉપદેશ આપે **કે** સંસાર મિથ્યા છે." - આ વાક્યમાંથી સંયોજક શોધો.

(અ) આપે　　(બ) પણ
(ક) અને　　(ડ) કે

જવાબ: (ડ) કે

4. "સર્વત્ર વ્યાપેલી હવાને આપણે અનુભવી શકીએ છીએ **પણ** જોઈ શકતા નથી." - વાક્યમાંથી સંયોજક શોધો.

(અ) છીએ　　(બ) પણ
(ક) સર્વત્ર　　(ડ) આપણે

જવાબ: (બ) પણ

5. "ડૉક્ટરની ના **છતાં** તેણે પાંચ ગુલાબજાંબુ ખાધાં." - આ વાક્યમાં સંયોજક કયું છે?

(અ) પાંચ　　(બ) ગુલાબજાંબુ
(ક) ના　　(ડ) છતાં

જવાબ: (ડ) છતાં

જો તમને આ માહિતી ગમી હોય તો Like કરો,
તમારા મિત્રો સાથે Share કરો અને તમારા વિચારો
Comment માં ચોક્કસ જણાવો!

436
8

7. દૃષ્ટાંતવાચક સંયોજક

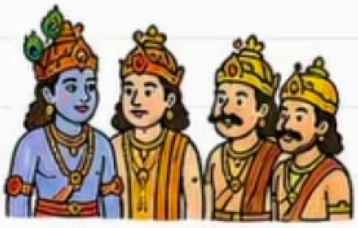

જે સંયોજકો આગલા વાક્યમાં કરેલો વિધાનનાં દૃષ્ટાંતો દર્શાવે છે, તેને દૃષ્ટાંતવાચક સંયોજકો કહે છે.

➡ સત્યનો હંમેશા જય થાય છે. દૃષ્ટાંત પાંડવો !

➡ અભિમાન વિનાશને નોંતરે છે. જેમકે - દુર્યોધન.

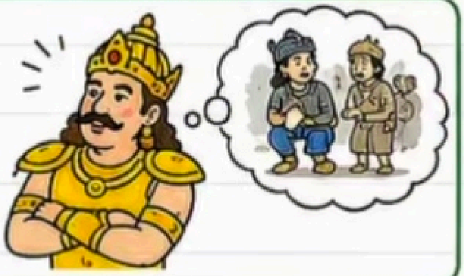

સંયોજક દર્શક શબ્દો : 'જેમ કે', 'દા.ત.'

8. શરતવાચક સંયોજક

પ્રથમ વાક્યને બીજા વાક્યની શરતરૂપે રજૂ કરે તેવા સંયોજકને શરતવાચક સંયોજક કહે છે.

➡ જો સમયસર પહોંચશો તો બસ મળશે.

➡ જો તમે આવશે તો મહેશ આવશે.

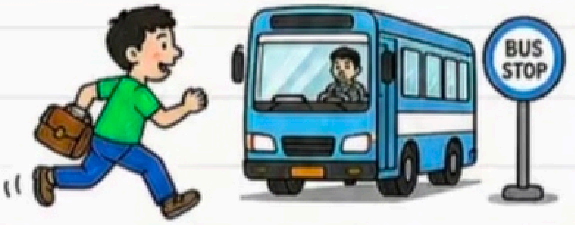

સંયોજક દર્શક શબ્દો : 'જો...તો', 'જે...તે', 'જેનું...તેનું', 'જેવું...તેવું'

9. અનુમાનવાચક સંયોજક

અનુમાનરૂપ હકીકતનું કથન અને પાયારૂપ હકીકતનું કથન એ બંનેને જોડનાર સંયોજકને અનુમાનવાચક સંયોજક કહેવાય છે.

ઉદાહરણ:

➡ તેને જમવાનું હતું તેથી નહીં આવ્યો હોય.

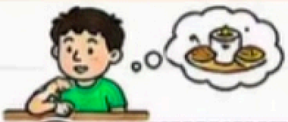

➡ દાદાએ તેને ધપકો આપ્યો એટલે રડ્યો હશે.

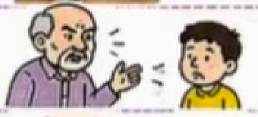

➡ તેને બહાર જવાનું હતું માટે જતો રહ્યો હશે.

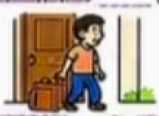

➡ મહેમાન ન આવ્યાં એથી તેઓ દુઃખી થયા.

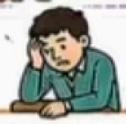

સંયોજક દર્શક શબ્દો : 'તેથી', 'એટલે', 'માટે', 'એથી'

436
8
19